
PETRŐCZI ÉVA

A ZENE ÉS A KÉPZŐMŰVÉSZET NYELVÉN
Márk László erfurti éveiről

Márk László (dr. Lipovszky György felvétele)

Márk Lászlóval** 2012-ben ismerkedtem meg, amikor felesége, az ugyancsak sugárzóan tehetséges *Jánosi Olga* színész, színházi szakmai tolmács és író *Hullámverte emlékezet (Pannónia Könyvek, Pécs, 2012)* című, nem mindennapi érdekes önéletrajzi regényéről, amelyet a fényképek mellett nagyon sok finom és valósággal *muzsikáló* Márk-grafika illusztrált, recenziót írtam. Írásom nyomán a művész házaspár kinyomozta elérhetőségemet, s barátságunk, együttműködésünk azóta is töretlen. Többek között azért is, mert kiderült, hogy László pécsi születésű, mi több, az

Ágoston téri Általános Iskolában anyám, dr. Nemerey Éva volt az osztályfőnöke. A tehetséges fiú az országos hírű Pécsi Művészeti Gimnáziumban tanult, de nem a képzőművészeti, hanem a zenei tagozaton, ahol többek között a kiváló zenepedagógus, Agócsy László tanítványa lett, majd ének-zene tanári oklevelet szerzett, s a kezdetektől részt vett a Pécsi Nemzeti Színház operatársulatának életében, eleinte a kórus tagjaként, majd lírai tenor szólószerepekben is. De idézzük minderről saját, végtelenül szerény összefoglalóját: „Évtizedekkel ezelőtt hallottam egy interjút a külföldön nagy karriert befutott magyar szopránnal, Geszty Szilviával. Megkérdezték tőle, mi kell ahhoz (persze a tehetségen kívül), hogy ilyen nagy szakmai megbecsülést és sikert mondhasson magáénak. A következőt válaszolta: először is szerencse, másodszor szerencse, harmadszor ... szerencse!

Szerény pályafutásom fő állomásait, én is a háromszoros szerencsének köszönhetem. A Magyar Rádió Énekkarának tagjaként nem mondtam le róla, hogy egyszer szólista legyek. Sok meghallgatáson vettem részt, eredménytelenül. Akkori kiváló énektanárnőmnél, Récsey Elzánál egy énekórámon váratlanul megjelent régi ismerőse, akkor az Erfurti Opera zeneigazgatója és az órát meghallgatva meghívott egy próbaéneklésre, amelyet magánénekesi szerződés követett.

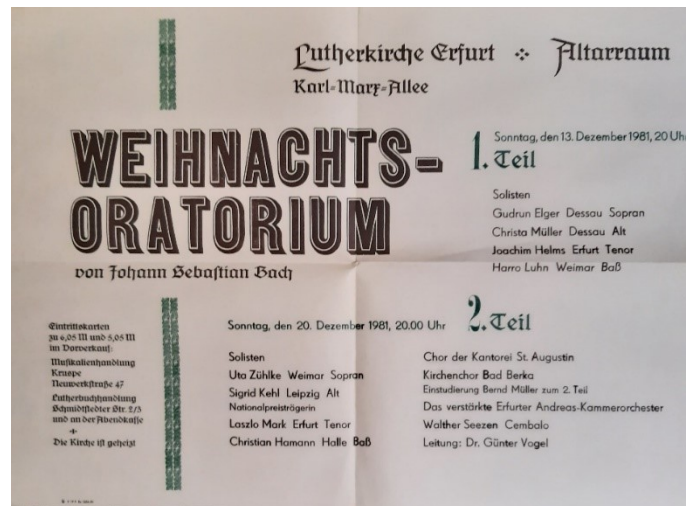
Az ottani három év lett későbbi nagy szerepeim megalapozásának időszaka. A színház és a vezetés részéről nagy gondoskodással, odafigyeléssel lépegettem operák és operettek kis és epizódszerepein keresztül végül Haydn *A patikus* [zárójelben

jegyzem meg, hogy az operának magyar vonatkozása is van: a Goldoni szövegére komponált vígopera ősbemutatójára 1786. szeptember 28-án, Eszterházában került sor! P. É] és Ravel *Pásztoróra* című műveinek tenor főszerepéig. A második szerencsém akkor ért, amikor Pécsen töltött szabadságom alatt, (már pesti lakosként) bejártam a színházba gyakorolni, – ekkor véletlenül meghallottam a folyosóról Breitner Tamás zeneigazgató és kérésére elénekeltém Don Ottavio áriáját a Don Giovanniból és leszerződtem szülővárosom operatársulatához. Első bemutatkozó szerepem a *Varázsfuvola* Taminója volt.

A harmadik véletlen szerencse hozta meg számomra a legemlékezetesebb szakmai elismerést, egy televíziós operafilm, Rimszkij-Korszakov: *Mozart és Salieri* című kamara-operájának egyik főszerepében, Mozart megformálása révén. Ez úgy történt, hogy a felejthetetlen és nagyon kollegiális Polgár László, akit akkor már felkérték Salieri szerepére, Pécsen megnézett egy *Varázsfuvola* előadást, amiben én énekeltém Taminót és alakításom nyomán ő ajánlott Mozart szerepére.

Közelebb lépve itt közölt rajzos városkrónikám témájához: Erfurt, az akkori NDK-belisége ellenére, óriási élmény volt számomra. A város több tucat gótikus templomaival, Goethe városa, Weimar közelsége, a többi thüringiai város felfedezése, a rendszeres operai esték Berlinben, sokszor világsztárokkal, soha el nem múló emlék maradt és állandóan alkotásra késztetett! Így született meg közel 100 grafikám, amelyekből – mintegy rendhagyó jutalomjátékként – kiállítást rendeztek az Erfurti Operaház

halljában. Ezekből válogattam össze egy kamaratárlatra valót, a Parlando olvasóinak.”

„Lutherkirchében Bach Karácsonyi oratórium-ának tenorszólóját énekelte.”

Márk László, a rá jellemző szerénységgel azt külön nem emelte ki, hogy Erfurtban nagy sikerű koncerteken is fellépett: a Lutherkirchében Bach *Karácsonyi oratórium*-ának tenorszólóját énekelte, s egy emlékezetes Lieder Abend főszereplője volt. Arról sem szólt, hogy nem csupán Erfurtot és Thüringiát örököltette meg jellegzetes, *márkosan zenélő* rajzaiban, hanem minden helyszínt, ahol énekesként, énekkarral, vagy szólistaként, életében valaha is fellépett. Ha a Zempléni Fesztiválon – akkor gazdag sárospataki látvány-ajándékkal, s egy ízben külön pataki tárlattal lepte meg a zene és a képzőművészet barátait, ha Nádasdladányban, akkor a gyönyörű kastélyról készített tusrajzot, (itt egy ízben együtt is felléptünk, egy jótékonyági koncerten, 2015 júniusában!) ha az ócsai református templomban próbált, egy *Psalmus Hungaricus* előadásra készülve, akkor az ottani, ékszerdoboz-szépségű istenházát örököltette

meg..., s még folytathatnám a sort. Ahány énekes szolgálat, annyi szép ívű és komoly művészi tehetséget mutató „Márk László anziksz.”

„...egy emlékezetes Lieder Abend főszereplője volt.”

Márk erfurti rajzgyűjteményének jelentőségét az is növeli, hogy ez a város a Bach-dinasztia bölcsője, itt élt a zenész-dinasztia ősatya, Johann Bach, először városi muzsikusként, 1634-től organistaként, a Szent János templomban, 1635-ben az ottani zenei tanács elnökeként, majd 1636-tól, pályája csúcsán, egyszerre töltötte be a Stadsmusicanten Companie és a Predigerkirche organista posztját. Johann Bach szenvedélyes családtörténész, s így zenetörténész is volt, ő készítette el az „Altbachischen Archiv” első változatát. S azt se feledjük, hogy Erfurt városában vette nőül Johann Ambrosius Bach 1668-ban Elisabeth kisasszonyt, a nemes Lämmerhirt szücsmester leányát, aki a Három Rózsához címzett gazdag polgárházban nőtt fel. Az ő nyolcadik gyermekük lett Johann Sebastian Bach, aki már Eisenachban jött a világra.

Végül egy személyes megjegyzés, a hozzá tartozó igaz mesével. 1985-ben, amikor Los Angelesben még a magyarországi bemutató előtt láthattam Miloš Forman világhírű *Amadeus* filmjét a Peter Shaffer drámából készült forgatókönyv alapján, címszerepben a zseniális *Tom Hulce*-val, még nem ismertem Márk Lászlót. És nem éltem át a 2014. március tizedikei napot, amikor második szürkehályog-műtétem után Márk Laci volt második kontrollra kísérőm és „bébicsőszöm”. Kérésemre elénekelte nekem egykori nagy sikerét, a teljesen egyéniségére szabott *Don Ottavio* áriát Mozart *Don Giovannijából*, addigra már jól ismervén azt a tulajdonságomat, hogy nálam a zeneterápia mindig eredményes. Azóta, bárki eleveníti meg filmen, színpadon Wolfgang Amadeus alakját, lehet bármilyen nagy tehetség, az én, meglehet, elfogult „casting”-om Márk Lászlót helyezné az első helyre. Ha Salzburg szülötte megérte volna a hetvenegyedik esztendőt, valószínűleg olyan alakban léphetett volna rajongói elé, mint László az itt látható 2015-ös képen, már említett, dalok-versek „duettünk” alkalmával!

Végül még csak annyit, hogy első, a *Parlandóban* Cserta Balázs és Cserta Gábor zenéjével együtt publikált karantén-versem, a *Könyörgés, márciusi hóban* is az ő közvetett ihletésére készült. A két, közös szülővárosunk, a muzsikás Pécs egyik szakrális helyéről, a havihegyi templomról készült grafikát, amelyek egyikét a lap tavaszi száma illusztrációként közölte, ugyanis tőle kaptam születésnap ajándékul, s a járványidők kezdetétől látványuk sok erőt, s az erő mellé szavakat adott, majd a szavak mellé egy szép dalt*!

[Márk László – Wikipédia](#)**

FÜGGELÉK:

I.

MÁRK LÁSZLÓ ERFURTI GRAFIKÁIBÓL

Große Arche

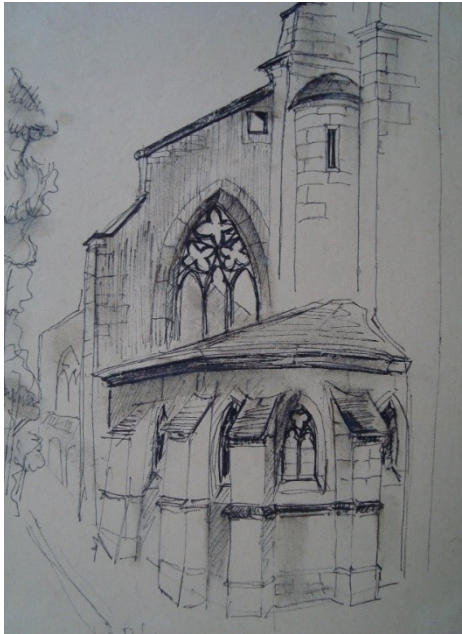
Dóm

A téli Dóm

Erfurti utcakép

Baarfüßer Kirche

Zu dem Schotten

Michaelis Straße

Michaelis Kirche, belső udvar

Neptun Brunne

Pfarr Kirche St. Martini

Michaelis Kirche, Kapelle

Stif Gasse

Prediger Straße

Paul Straße, tűztorony

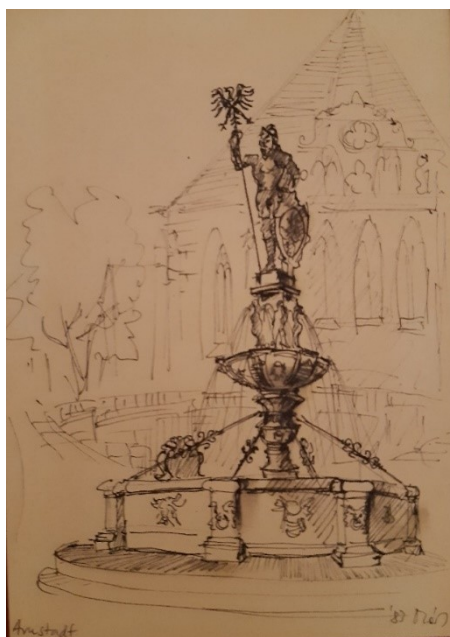
Lange Brücke mit Baarfüßer Kirche

Arnstadt

Prediger Kirche

Arnstadt, Bach Kirche előtti szökőkút

II.

MÁRK LÁSZLÓ OPERAFELVÉTELEIBŐL

<https://youtu.be/4ptlJGgw6q0> (5:16)

<https://youtu.be/7rxnBxNgYAc> (3:15)

Belfiore áriái W. A. Mozart: Az álruhás kertészlány (La finta giardiniera) c. operájából

<https://youtu.be/ltT7Pzunksw> (1:32:15)

Domenico Cimarosa: A titkos házasság

Szöveg: Giovanni Bertati, fordította: Huszár Klára

Szereplők: Gregor József Farkas Katalin Csonka Zsuzsa Kovács Pál Komlósi

Ildikó Márk László

Budapest Kamarazenekar, Eőry Zsuzsa – csembaló, karmester: Pál Tamás,

Zenei rendező: Erkel Tibor

Rendező: Ferkai Tamás

<https://youtu.be/TZ2ACui-ElA> (39:08)

Nyikolaj Andrejevics Rimszkij-Korszakov: Mozart és Salieri
(Mocart i Szaljieri)

Mozart – Márk László; Salieri – Polgár László

Magyar fordítás: Szabó Miklós, vezényel: Erdélyi Miklós
(1986)

***Petrőczy Éva** József Attila-díjas költő, író, műfordító, irodalomtörténész, publicista, a Károli Gáspár Református Egyetem nyugalmazott egyetemi docense